

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
معاونت آموزشی

چگونگی برگزاری امتحانات پایان نیمسال دوم ۱۳۹۹-۱۳۹۸ دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

۳۰ فروردین ماه ۱۳۹۹

با تصویب ستاد ملی مبارزه با کرونا و توقف فعالیت‌های آموزشی حضوری در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، راهبرد اصلی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، روی آوری به روش‌های نوین آموزشی غیرحضوری و به‌ویژه استفاده از مزایای آموزش الکترونیکی برای به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از توقف آموزش حضوری و جبران کاستی‌های پدیدآمده در فعالیت‌های آموزشی است. از این‌رو، با نزدیک شدن زمان امتحانات شایسته است تا دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی موضوع ارزشیابی پایانی نیمسال تحصیلی و برگزاری امتحانات را با توجه به شرایط و امکانات خود در دستور کار قرار دهند و با تأکید بر اینکه استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است، برای برگزاری امتحانات و ارزشیابی تحصیلی نیمسال دوم ۱۳۹۸-۱۳۹۹ موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

۱- در صورت تصویب و ابلاغ ستاد ملی مبارزه با کرونا، مبنی بر امکان حضور دانشجویان در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، با بررسی همه جوانب و به‌ویژه با تأکید بر حفظ سلامتی دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارشناسان، برگزاری آزمون به روش حضوری امکان‌پذیر خواهد بود. در آن صورت، برگزاری آزمون حضوری بر اساس تقویم نیمسال جاری یا با تمدید زمان پایان نیمسال تحصیلی در اولویت خواهد بود.

۲- چنانچه در بند ۱۸ نامه شماره ۸۶۳ تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۱۱ نیز ذکر شده است، در صورت تشخیص الزام برگزاری جلسات آزمون پایانی به روش حضوری و در مواردی که امکان اجرای آن وجود دارد، دانشگاه‌های محل زندگی دانشجو، همکاری لازم را با دانشگاه محل تحصیل دانشجو داشته باشند. در این صورت دانشگاه مبداء می‌تواند به دو حالت اقدام کند: (۱) در صورت برگزاری امتحان حضوری در دانشگاه مقصد، معرفی دانشجو برای شرکت در آزمون حضوری دانشگاه مقصد در درس مشابه و ارسال نمره کسب شده در امتحان به صورت رسمی و مکتوب به دانشگاه مبداء در حداقل زمان ممکن؛ (۲) ارسال سوالات یا برگه امتحان از سوی دانشگاه مبداء، اجرای آزمون با اعمال مراقبت کامل و دقیق از امنیت سوالات و اجرای آزمون، ارسال برگه به صورت رسمی به دانشگاه مقصد در حداقل زمان ممکن.

روشن است که در بهره‌گیری از این روش، اولویت با دانشجویانی است که در نیمسال پایانی تحصیل هستند یا امکان سفر به دانشگاه مبداء به دلیل موجه برای آنها مقدور نیست. تشخیص استفاده از این امکان، بر عهده دانشگاه مبداء یا محل تحصیل دانشجو، پس از هماهنگی با دانشگاه محل زندگی اوست.

۳- در مناطقی از کشور که به تشخیص مرجع ذیصلاح، بیماری گسترش یافته است و منطقه یا استان در وضعیت فوق‌العاده قرار دارد، دانشگاهها ناگزیر از برگزاری آزمون به روش غیرحضوری هستند. از این رو لازم است با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه و با پیروی از

برنامه معینی، بخشی یا تمام ارزشیابی آموخته‌های دانشجویان را به شیوه مستمر، در طول نیمسال و با بهره‌گیری حداکثری از امکانات فضای مجازی برگزار کنند. این نوع ارزشیابی که از تنوع بالایی برخوردار است می‌تواند یک یا چندین نمونه مؤثر از میان موارد زیر را در بر بگیرد:

الف. اجرای آزمون کوتاه در هر جلسه آموزش الکترونیکی. اغلب سامانه‌ها مانند moodle و adobe connect امکان اجرای آزمون را دارند. در سایر سامانه‌ها نیز این امکان وجود دارد یا قابل ایجاد است.

ب. ارایه تکلیف یا تمرین برای هر جلسه درس. تمرین‌ها و تکالیف هر جلسه درس می‌تواند به عنوان تمام یا بخشی از نتیجه ارزشیابی پایانی مورد نظر قرار بگیرد.

پ. تعریف پروژه‌های مختلف برای یک درس. متناسب با هدف‌های برخی از درس‌ها، امکان تعریف و واگذاری اجرای پروژه‌هایی که برای اجرای آن لزومی به خارج شدن دانشجو از منزل یا نقض مقررات فاصله‌گذاری اجتماعی نیست، وجود دارد.

ت. استفاده از شیوه‌های صوتی و صوتی-تصویری. امکان ارزشیابی میزان و کیفیت فعالیت دانشجو در هر جلسه و در طول نیمسال از طریق بررسی، مشاهده و یا ضبط فعالیت‌های دانشجو وجود دارد.

۴. در صورت عدم برگزاری جلسات حضوری آزمون، کلیه امتحانات یا برخی از آنها، به ویژه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی که تعداد دانشجویان یک کلاس اغلب محدود و انگشت شمار است، به صورت امتحان کتبی و یا شفاهی از طریق برقراری ارتباط برخط بین استاد و دانشجو انجام شود. در مورد برخی از دروس و به تشخیص استاد درس در صورتی که این اطمینان وجود داشته باشد که همه دانشجویان کلاس به تجهیزات رایانه‌ای مناسب و کافی دسترسی دارند و سرعت اینترنت برای برقراری و حفظ ارتباط مناسب است، می‌توان با کمک یک دوربین مبتنی بر وب به روش مستقیم از دانشجو امتحان گرفت. در این صورت استاد پرسش را در اختیار دانشجو می‌گذارد و وی بلافاصله و در حضور استاد به روش مجازی شروع به ارایه پاسخ بر روی وایت بورد و یا یک برگه کاغذ سفید می‌کند. برگه پاسخ داده شده، به عنوان برگه امتحان، تبدیل به تصویر و سپس ذخیره سازی می‌شود.

۵- ارزیابی نهایی دانشجو باید به صورت ترکیبی از روش‌های مختلف انجام شود تا تصویر معتبرتری از میزان و کیفیت یادگیری دانشجو را در اختیار استاد قرار دهد. در این صورت فهرستی از فعالیت‌های دانشجو در طول نیمسال که می‌تواند برای نمره‌ی نهایی مورد ارزیابی قرار بگیرد به شرح زیر خواهد بود:

- حضور و فعالیت در کلاس به ویژه مشارکت در بحث‌ها و پرسش و پاسخ‌های کلاسی
- حل تمرین‌های کلاسی و ارایه به موقع آنها
- پروژه پژوهشی نیمسال (مشروط به این که قابلیت اجرا در شرایط ویژه کنونی را داشته باشد)
- ارزیابی شفاهی، شامل پرسش و پاسخ در طول و در پایان نیمسال، به صورت جداگانه برای هر دانشجو
- ۶- در دوره کارشناسی که تعداد دانشجویان هر درس نسبتاً زیاد هستند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه، برگزاری آزمون‌های چندگزینه‌ای غیرحضوری در قالب پروتکل مشخص که به امنیت آزمون در آن توجه شده باشد، قابل بررسی است. روشن است که این روش آزمون با ریسک مداخله‌های غیرقابل کنترل همراه است و از این رو باید به عنوان یک گزینه در کنار سایر گزینه‌ها برای سنجش آموخته‌های دانشجویان مورد استفاده قرار بگیرد.